

Nr 486

Av herrar Larsson i Norderön och Jönsson i Ingemarsgården, om
ändrade grunder för statsbidraget till skolmåltider.

(Lika lydande med motion nr 409 i Första kammaren)

Nuvarande bestämmelser för statsbidrag till skolmåltider återfinns i Kungl. Maj:ts kungörelse den 28 juni 1946 angående statsbidrag till anordnande av skolmåltider (SFS 1946: 553).

Enligt 2 § KK 1942:262 skulle statsbidrag som regel utgå med högst 50 % av kommunens utav länsstyrelsen godkända verkliga kostnader för bespisningen. Därest särskilda förhållanden därtill föranledde, kunde länsstyrelse medge högre statsbidrag, dock icke över 80 % av godkända kostnader.

I KK 1946: 553 ersattes i förutvarande kungörelse intagna bestämmelser om beräkning av statsbidragets storlek av *dels* en formel för statsbidragets storlek i procent, § 3 första stycket, och *dels* — § 4 — ett bestämt bidragsunderlag (60 öre per måltid). Bidragsunderlaget har sedermera höjts till 70 öre per måltid. Bidraget vid skola med högst två klasser skall dock utgöra 90 öre per måltid. Skolkommun har vidare att uppbära ett till 85 öre per måltid fastställt bidrag till skolmåltid åt elev från annan kommun. Samma kungörelses 8 § innehåller bestämmelser om statsbidrag till kostnader för anskaffande av inventarier till skolmåltider.

Kungörelsen 1942:262 innehöll bestämmelsen att statsbidrag i regel skulle kunna utgå med 50 % av kommunens kostnader för skolmåltider. Kungörelsen 1946: 553 och dess föreskrift om sättet att beräkna statsbidrag i procent byggde på uppgifter om ett skatteunderlag helt avvikande från dagens. Följden har blivit att den avsevärda lättnad, som statsbidraget till skolmåltider var avsedd att ge kommunerna i fråga om kostnader för skolmåltider, blivit av fiktiv karaktär. Ett återställande av den från början beräknade kostnadsfördelningen mellan stat och kommun får anses synnerligen angelägen.

Den snedvridna balansen i kostnadsfördelningen stat—kommun framgår av följande exempel hämtade från Jämtlands län men säkerligen även i stort representativa.

Redovisningsåret 1962/63 hade kommunerna en sammanlagd redovisad kostnad för skolmåltidsverksamheten på 5 663 646 kronor. Det sammanlagda statsbidraget till kommunerna utgjorde 625 953 kronor eller omkring

11 %. Sju av trettio två skolkommuner hade minst 50 skatte kronor per invånare och erhö ll ej bidrag till skolm åltid å t elever från egna kommunen. Övriga tjugofem skolkommuner uppbar statsbidrag på angivet underlag med lägst 8 och högst 48 %.

För den kommun, som hade att tillgodoräkna sig 48 % statsbidrag, uppgick statsbidragsbeloppet till 20 670 kronor. Kommunens kostnader för skolm åltider å t dess sammanlagt 299 elever uppgick till 114 072 kronor (= 381 kronor per elev), varför statsbidraget i verkligheten stannade vid 18 %. Per elev och år räknat uppgick statsbidraget till 69 kronor.

Den största kommunen i länet (Östersunds stad) hade en redovisad skolm åltidskostnad på 858 905 kronor för 3 733 elever (per elev och år 230 kronor) och uppbar i statsbidrag för skolm åltider å t elever från andra kommuner 65 451 kronor, vilket utgör ungefär 7,6 % av bruttokostnaderna. För att visa hur säreget nu gällande statsbidragsbestämmelser för närvarande ger utslag, bör detta procenttal på 7,6 jämföras med statsbidraget till en annan kommun (Kall), som ägde att uppbära statsbidrag till skolm åltidsverksamheten med 23,2 %. För skolm åltider å t 128 elever hade denna kommun en redovisad kostnad på 58 002 kronor (= 453 kronor per elev och år). Statsbidragsbeloppet uppgick till 4 429 kronor (= 34 kronor per elev och år), vilket också motsvarade ca 7,6 % av kommunens kostnader. Detta exempel — att två kommuner med väsentlig olikhet i fråga om skatteunderlag ändå uppbär ungefär samma procentuella statsbidrag till skolm åltider — visar också ohållbarheten i nu gällande statsbidragsbestämmelser.

En uppräkn ing av statsbidraget till omkring 50 % av kostnaderna — vilket avsågs i KK 1942: 262 — är påkallad. Likaså är det angeläget med en förenkling av formerna för denna statsbidragsgivning. Knyter man statsbidraget till ett visst bestämt belopp per elev, som deltar i skolm åltiderna, och gör detta belopp omvänt proportionellt till antalet skatte kronor per invånare, skulle man vinna en sådan önskvärd förenkling.

Förslagsvis skulle följande bidragsskala kunna tänkas gälla:

250: — i statsbidrag pr år/elev i kommun med upp till 30 skkr. pr inv.

175: — i statsbidrag pr år/elev i kommun med 31—40 skkr. pr inv.

100: — i statsbidrag pr år/elev i kommun med 41—50 skkr. pr inv.

50: — i statsbidrag pr år/elev i kommun med 51—60 skkr. pr inv.

Eventuellt kunde den ändringen i skalan tänkas, att bidraget i den sistnämnda gruppen sänktes till 25 kronor per elev/år eller helt avskaffas.

Om denna skala tillämpas på de som exempel nämnda trettio två skolkommunerna i Jämtlands län, skulle dessa få sammanlagt 2 214 275 kronor i statsbidrag till skolm åltidsverksamheten 1962/63. Endast hela skatte kronor per invånare har räknats, varför exempelvis 30,9 skatte kronor blivit 30 skatte kronor. Statsbidraget enligt denna beräkning utgjorde dock endast 41 % av kommunernas totalkostnad. Med denna metod undgår man även att ta hänsyn till särskild beräkningsgrund för statsbidrag till skolm åltid å t elev från annan kommun.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt framläggande av förslag till ändrade grunder för statsbidrag till skolmåltidsverksamheten i kommunerna i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 25 januari 1964

Erik Larsson

i Norderön

Elias Jönsson

i Ingemarsgården